

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimi
Turbiinitie 14
01530 VANTAA

Viitteet: Valtakunnallinen selvitys pelastustoiminnan toimintavalmiusajan toteutumisesta 2013 – 2016 (aluehallintovirastojen julkaisuja 2017)

Aluehallintoviraston selvityspyyntö Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutasossa olevasta huomattavasta epäkohdasta (14.10.2020, ESAVI/29014/05.09.01/2020)

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen vastaus aluehallintoviraston selvityspyyntöön (9.12.2020)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen suunnitelma toimintavalmiuden parantamiseksi 8.12.2020

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2021- 2024

KESKI-UUDENMAAN ALUEEN PELASTUSTOIMEN PELASTUSTOIMINNAN PALVELUTASSOSSA OLEVAT HUOMATTAVAT EPÄKOHDAT

Pelastustoimen palvelutaso ja sen riittävyyden valvonta

Sovelletut oikeusohjeet:

Pelastuslain (379/2011) 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetään pelastustoimen viranomaisten kiireellisistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa sekä rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia (pelastustoiminta). Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain 27 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan huolehtia alueellaan pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastuslain 27 §:n 1 momentin mukaan alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta ja pelastuslaitoksen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Pelastuslain 28 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Edelleen pelastuslain 28 §:n 2 momentin mukaan pelastuslaitokselle 27 §:n 2 momentissa säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja

tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytystä ja tehokkaasti.

Pelastuslain 23 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Pelastuslain 85 §:n mukaan aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa, että pelastustoimen palvelutaso on riittävä ja sillä on tässä tarkoituksessa oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta alueen pelastustoimelta tarpeellisia tietoja ja selvityksiä.

Jos palvelutasossa on huomattavia epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi pelastuslain 105 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla, uhkasakolla tai teettämishallalla tehostaen, velvoittaa alueen pelastustoimen saattamaan palvelut pelastuslaissa vaaditulle tasolle.

Laki aluehallintovirastoista 20 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi sakon uhalla, teettämishallalla tai keskeyttämishallalla velvoittaa asianomaisen noudattamaan käskyä tai kieltoa, jonka aluehallintovirasto tai siltä pakkokeinoasiassa virka-apua pyytävä muu viranomais on toimivaltansa mukaisesti antanut.

Sisäasiainministeriö on antanut pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen (SM julkaisu 21/2012). Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen tavoitteena on auttaa suunnittelemaan pelastuslaitoksen tarjoama pelastustoiminnan palvelutaso, joka vahvistetaan palvelutasopäätöksessä. Pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi määritellään riskien arvioinnin perusteella normaaliolojen toimintavalmius. Ohjetta voidaan käyttää myös pelastustoiminnan kokonaistehokkuuden arvioinnissa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on antamassaan päätöksessä 11.6.2020 (Päätösnumero 20/0563/1) ja sen johtopäätösosiossa todennut, että vaikka sisäministeriön antamat ohjeet eivät ole sitovia, aluehallintovirasto on voinut käyttää ohjetta apuna arvioidessaan pelastuslain mukaisten edellytysten täyttymistä).

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan pelastustoiminnan toimintavalmiuden määrittämiseksi pelastustoimen alueet on jaettu maantieteellisiin 1 km x 1 km ruutuihin. Kullekin ruudulle määräytyy regressiomallin perusteella riskiluokka (I-IV). Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan:

I riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 11 minuuttia.

II riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 14 minuuttia.

III riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 22 minuuttia.

IV riskiluokan asutuilla alueilla tehokas pelastustoiminta voi alkaa pidemmänkin ajan kuluessa kuin I - III-riskiluokissa.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle

asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä. Lisäksi pelastustoiminnan toimintavalmiusajan tulee täytyä vähintään 50 %:ssa tehtävistä. Palvelutasopäätöksessä päätetään tarkemmin ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteista. Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan aluehallintovirasto valvoo ensimmäisen yksikön saapumisaikaa onnettomuuspaikalle ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan toteutumista.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen toteutuminen Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueella

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (myöhemmin aluehallintovirasto) on pelastustoimen palvelutason valvonnassaan kiinnittänyt huomiota Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutasossa esiintyviin huomattaviin epäkohtiin. Huomattavat epäkohdat koskevat pelastustoimen pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen toteutumista riskiluokan I riskiruuduissa tapahtuvissa kiireellisissä tehtävissä niille asetettujen vähimmäistavoitteiden mukaisesti.

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2017 vuosia 2013 – 2016 koskevan valtakunnallisen selvityksen, jossa tarkasteltiin eri riskiluokkiin kuuluvien kiireellisten pelastustehtävien ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen toteutumista niille asetettujen vähimmäistavoitteiden mukaisesti. Keski-Uudenmaan pelastustoimen alue kuului niihin alueisiin, joissa esiintyi eniten puutteita toimintavalmiusaikojen toteutumisessa riskiluokan I riskiruuduissa tapahtuneissa onnettomuuksissa. Niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa ensimmäiselle yksikölle asetettu 50 %:n toimintavalmiusaikatavoite jäi toteutumatta jokaisena tarkasteluvuotena (2013 – 2016), oli Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueella 25 kpl. Tämä oli 38 % kaikista pelastustoimen alueen riskiluokan I kuuluvista riskiruuduista, joita oli kaikkiaan 66 kpl.

Aluehallintovirasto tarkasteli myös vuosien 2017 – 2019 riskiluokan I riskiruuduissa tapahtuneiden kiireellisten pelastustehtävien toimintavalmiusaikojen toteutumista. Vuonna 2017 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos määritteli alueensa riskiruudut uudelleen, minkä seurauksena pelastustoimen alueelle muodostui 96 riskiluokkaan I kuuluvaa riskiruutua (tiedot PRONTO:sta). Näistä 56 riskiruudussa jäi ensimmäisen yksikön 50 %:n toimintavalmiusaikatavoite täyttymättä jokaisena tarkasteluvuotena (2017-2019). Näiden ongelmaruutujen osuus oli 58 % kaikista pelastustoimen alueen riskiluokkaan I kuuluvista riskiruuduista. Vuoden 2020 vastaava prosentti oli 69 %. Riskiluokan I riskiruutujen määrä, joissa asetettu ensimmäisen yksikön 50 %:n toimintavalmiusaikatavoite ei ole täytynyt (ongelmaruudut), on jatkuvasti kasvanut vuodesta 2013 vuoteen 2020 mennessä. Tätä osoittaa myös Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tekemä oma selvitys ja sen laatima suunnitelma toimintavalmiuden parantamiseksi.

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2021 - 2024

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimi on laatinut ja hyväksynyt vuosia 2021 – 2024 koskevan pelastustoimen palvelutasopäätöksensä. Palvelutasopäätöksen katsauksessa kauteen 2017 – 2020 todetaan pelastustoiminnan osalta, että toimintavalmiusaikojen saavuttamisessa on havaittu puutteita erityisesti Länsi-Vantaalla, Tikkurilan alueella ja Itä-Vantaalla sekä jossain määrin muun muassa

Jokelan alueella. Riskiluokan I riskiruutujen toimintavalmiusaikojen puutteisiin oli kiinnittänyt huomiota myös Vantaan kaupungin tarkastuslautakunta omassa vuoden 2019 arviointikertomuksessaan.

Palvelutasopäätöksessä pelastustoiminnan palvelutasoa käsittelevässä päätöskohdassa (3.2.4 Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika) todetaan, että vuosina 2017-2019 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueen riskiluokan I ruuduissa sattuneissa kiireellisissä tehtävissä (pois lukien ensivaste) ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani oli 6 minuuttia ja 45 sekuntia. Kuudessa minuutissa tavoitettiin 37 % kiireellisistä tehtävistä, kun tavoitteena oli että vähintään 50 % tehtävistä olisi tavoitettu tuossa ajassa.

Pelastustoiminnan palvelujen tavoitteiden ja arvioinnin kohdassa todetaan, että vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä. Riskianalyyssissa tunnistetuille alueille, joiden saavutettavuus on heikompi, suunnitellaan kullekin alueelle soveltuvia, toimintavalmiutta tukevia ja kompensoivia toimenpiteitä, joita ovat muun muassa onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteet ja uusien kärkiyksiköiden perustaminen.

Aluehallintovirasto haluaa tässä kohdin korostaa, että onnettomuuksien ehkäisytoimenpiteillä ei voida korvata eikä kompensoida pelastustoiminnan palvelutasossa olevia huomattavia epäkohtia. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on Helsingin pelastustoimea koskevassa päätöksessään (pätösnumero 20/0563/1, 11.6.2020) ja sen johtopäätöskohdassa todennut, että pelastuslain tarkoittama pelastustoiminta ei lain sisältämän määritelmän mukaan käsitä onnettomuuksia yleisesti ehkäisevää toimintaa. Hallinto-oikeuden mukaan onnettomuuksia ehkäisevää toimintaa ei voida valittajan (Helsingin alueen pelastustoimi) esittämin tavoin ottaa huomioon pelastustoiminnan tehokasta ja tarkoituksenmukaista järjestämistä arvioitaessa. Pelastuslaissa tarkoitettujen kiireellisten tehtävien hoitamisen kannalta ja kun otetaan huomioon, että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet tulisi voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti, ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa voidaan pitää selkeänä ja keskeisenä mittarina pelastustoiminnan palvelutasoa koskevassa arvioinnissa.

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimi on vuosia 2021 – 2024 koskevassa palvelutasopäätöksessään päättänyt pelastustoiminnan toimintavalmiusajan osalta seuraavasti:

Toimintavalmius suunnitellaan siten, että:

- riskiruudulle taulukossa 1 asetettu toimintavalmiusaikatavoite täyttyy vähintään 50 %:ssa tehtävistä
- pelastuskomppania saadaan koottua 40 minuutissa Keski-Uudenmaan pelastustoimialueella
- vakinaisesti päivystävien yksiköiden lähtöaika kiireellisiin tehtäviin on enintään 90 s ja
- siinä otetaan huomioon sopimuspalokunnan sopimuksen mukainen valmius ja
- siinä huomioidaan naapuripelastuslaitosten kanssa tehtävä yhteistyö.

- I riskiluokan alueiden toimintavalmiuspuutteiden korjaamiseksi perustetaan Vantaalle kaksi kärkiyksikköä palvelutasopäätöskauden aikana.

Aluehallintovirasto on palvelutasopäätöksen luonnoksesta antamassaan lausunnossa painottanut, että toimintavalmiusajoille asetetut riskiluokkien (I – III) mukaiset toimintavalmiusaikatavoitteet ovat riskiruutukohtaisia, jonka myös Hämeenlinnan hallinto-oikeus on Helsingille antamassaan päätöksessä todennut.

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutason riittävyys ja huomattavien epäkohtien korjaaminen

Aluehallintovirasto on eri selvitysten perusteella todennut, ettei Keski-Uudenmaan alueen pelastustoiminnan palvelutaso ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen täytymisen osalta, niille asetettujen vähimmäisaikatavoitteiden mukaisesti, ole riittävä riskiluokan I kiireellisissä tehtävissä. Aluehallintovirasto katsoo, että Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutasossa on pelastuslain 85 §:n mukaisesti huomattavia epäkohtia.

Aluehallintovirasto lähetti Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimelle selvityspyynnön (14.10.2020, ESAVI/29014/05.09.01/2020), jossa aluehallintovirasto pyysi alueen pelastustoimelta omaa selvitystä ja näkemystä pelastustoimintansa palvelutason riittävydestä, liittyen ensimmäisen yksikön kiireellisten tehtävien ruutukohtaisiin toimintavalmiusaikojen toteutumiseen, sekä selvitystä pelastustoiminnan palvelutasossa esiintyvän huomattavien epäkohtien korjaamiseksi.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos toimitti aluehallintovirastolle pelastusjohtajan 9.12.2020 allekirjoittaman kirjeen, sekä alueen pelastustoimen johtokunnan 8.12.2020 kokouksessaan hyväksymän suunnitelman Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen toimintavalmiuden parantamiseksi.

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen suunnitelma pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantamiseksi 8.12.2020

Suunnitelmassaan pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantamiseksi, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos toteaa tunnistavansa alueensa merkittävämmät puutteet toimintavalmiudessa sekä ne alueet, joissa pelastustoimen resurssien lisäyksellä olisi suurimmat vaikutukset.

HIKLU-alueen pelastuslaitokset (4) laativat vuonna 2020 yhteisen Uudenmaan aluetta koskevan riskianalyysin, jossa riskejä tarkasteltiin samoilla perusteilla yhteismitallisesti. Riskianalyysin perusteella Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueelle muodostui 89 erillistä riskiluokan I kuuluvaa riskiruutua. Näistä ruuduista 26 oli nostettu yksittäisen ruudussa olevan riskikohteen perusteella riskiluokkaan I. Näiden 26 riskiruudun ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen puutteisiin pyritään puuttamaan vaikuttamalla lähtökohtaisesti ruudussa olevan yksittäisen kohteen turvallisuustasoon. Käytännössä tämä tarkoittaa yksittäisen ruudussa olevan kohteen palo- ja henkilöturvallisuustason nostamista rakenteellisin ja teknisin keinoin, sekä korostamalla kohteen omatoimista varautumista. Nämä edellä mainitut toimenpiteet kuuluvat yksittäisen kohteen osalta sen omalle vastuulle, joiden vaatimus on todettu pelastuslain 3 luvun 18 §:ssä. Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu pelastuslain 27 ja 78 §:ien mukaisesti valvoa pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista.

Aluehallintovirasto korostaa, että pelastustoimen palvelutason tulee vastata pelastuslain 28 §:n mukaisesti paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Kohteen omalla riskienhallinnalla sekä pelastuslaitoksen valvontatoimenpiteillä, voidaan hallita ja vähentää riskejä, mutta niillä ei voida korvata tai kompensoida yksittäisen riskikohteen alueella tarvittavia pelastustoiminnan palveluja.

Pelastuslaitokselle 27 §:n 2 momentissa säädetty tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslain 28 §:n 2 momentissa viitataan pelastuslain 27 §:ssä alueen pelastustoimelle ja sen pelastuslaitokselle kuuluviin kaikkiin tehtäviin. Tällä perusteella pelastustoimen kaikkien pelastuslain 27 §:n 2 momentissa säädettyjen tehtävien palvelutason tulee kunkin erikseen vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia.

Pelastuslaitos on toimintavalmiuden parantamiseksi laatimassaan suunnitelmassa tarkastelut lähtökohtaisesti niitä riskiluokan I riskiruutuja, joissa vuosina 2017 – 2019 tapahtui vähintään 10 kiireellistä pelastustehtävää vuodessa. Näitä riskiruutuja oli 69, joista 46 riskiruudussa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan 50 %:n toimintavalmiusaikatavoite (riskiruudun toimintavalmiusajan mediaani oli yli 6 minuuttia) jäi toteutumatta vuosina 2017 – 2019. Nämä olivat ns. ongelmaruutuja. Näistä ongelmaruuduista on erikseen otettu tarkasteluun ne riskiluokan I riskiruudut, joissa riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia (*rakennuspaloja ja rakennuspalo-vaaroja, liikennevälinepaloja, muita tulipaloja, liikenneonnettomuuksia, sortumia/sortumavaaroja, räjähdyksiä/räjähdysvaaroja, vaarallisten aineiden onnettomuuksia ja kiireelliseksi luokiteltuja ihmisen pelastamistehtäviä*) on tapahtunut 8 - 12 ja 12 - 18 kriittistä tehtävää vuodessa (suunnitelmassa kuvien 3 - 5 punaiset ja violettireunaiset riskiluokan I ruudut). Näiden riskiruutujen ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikojen parantamiseksi on suunnitelmassa esitetty erilaisia toimenpiteitä.

Aluehallintovirasto pitää Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen ongelmaruutujen tarkastelua riskiluokan määrittävien onnettomuuksien ja niiden määrän perusteella perusteltuna, mutta korostaa samalla, että tämän määrittelyn ulkopuolelle jäävien riskiluokan I riskiruutujen toimintavalmiusaikojen parantamista ja kehittämistä ei tule unohtaa.

Ongelmaruudut, jotka riskiluokan määrittävien onnettomuuksien perusteella on suunnitelmassa otettu erikseen tarkasteluun, muodostavat yhdessä sekä tarkastelun ulkopuolelle jäävien riskiruutujen kanssa yhtenäisiä alueita (kaupungin osia). Suunnitelmassa esitettyjen parantamistoimenpiteiden voidaan olettaa parantavan myös tarkastelun ulkopuolelle jäävien riskiluokan I riskiruutujen toimintavalmiusaikoja.

Suunnitelmassa on hyvin yksityiskohtaisesti tarkasteltu Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen osalta erilaisten toimenpiteiden (kärkiyksikkö ja HALI-liikennevaloetujärjestelmä) vaikutusta riskiruutujen toimintavalmiusaikojen toteutumiseen ja niiden nykytilanteen parantamiseksi. Suurin osa ongelmaruuduista ja yhtenäisalueista sijaitsevat Vantaan kaupungin alueella, joihin suunnitelmassa on kohdistettu vaikutukseltaan suurempia parantamistoimenpiteitä, kuten alueelle sijoitettavia kärkiyksiköitä. Muiden kuntien osalta parantamistoimenpiteet kohdistuvat enemmän muiden pelastusyksiköiden ajoajan parantamiseksi kohdistuviin toimenpiteisiin, kuten liikennevaloetujärjestelmään ja sen rakentamiseen.

Suunnitelmassa Keski-Uudenmaan pelastustoimen toimintavalmiusaikojen parantamiseksi on huomioitu myös Vantaan ja Helsingin kaupunkien rajan läheisyydessä toimivat ja sinne myöhemmin perustettavat Helsingin pelastuslaitoksen pelastusyksiköt. Pelastuslain 32 §:n 2 momentin mukaan pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta toimialueellaan. Pelastuslain 44 §:n mukaan alueen pelastustoimi voi kuitenkin sopia pelastuslain mukaisten tehtävien hoitamisesta myös toisella pelastustoimen alueella. Pelastuslain 45 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa ja laatia yhteistyössä tarpeelliset pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat on otettava huomioon laadittaessa pelastuslain 33 §:n mukaista hälytysohjetta. *Hälytysohjetta laadittaessa pelastuslaitoksen tulee yhdessä Hätäkeskuslaitoksen ja muiden pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten kanssa, laatia hälytysohje, jolla pelastuslain 33 §:n 2 momentin mukaisesti, hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä alueelta ne ovat.* Näin ollen Keski-Uudenmaan pelastuslaitos voi pelastustoimintansa toimintavalmiuden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioida myös toisen pelastuslaitoksen pelastusyksiköt, jos niiden hälyttäminen on onnettomuuskohteen sijainti ja onnettomuustyyppi huomioiden lähin ja tarkoituksenmukaisin. Yhteistoiminnasta tulee laatia pelastuslain 45 §:n mukaisesti yhteistyösuunnitelma, jossa yksiköiden hälyttämisestä ja resurssien käyttöön liittyvistä asioista sovitaan yksityiskohtaisemmin. Pelastuslaitoksen on kuitenkin varauduttava siihen, että toisen alueen pelastuslaitoksen yksiköiden hälyttämisessä voi syntyä tilanteita, joissa ne eivät aina ole hälytettävissä päällekkäisten tai muiden pelastustoimen tehtävien hoitamisen takia. Tällaisten tilanteiden syntyessä useammin voi riskiluokkien mukaiset toimintavalmiusaikatavoitteet riskiruuduissa ylittyä, eikä pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisia riskiruudulle asetettuja toimintavalmiusajan vähimmäistavoitteita välttämättä saavuteta. Alueen pelastustoimi kuitenkin vastaa lopulta siitä, että kiireellisissä tehtävissä riskiruudut saavutetaan ensimmäisen yksikön toimesta asetetuissa tavoiteajoissa, vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Aluehallintovirasto pitää Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen laatimaa ja alueen pelastustoimen johtokunnan hyväksymää suunnitelmaa toimintavalmiuden parantamiseksi hyvänä ja perusteellisesti laadittuna. Suunnitelmassa esitetyillä parannustoimenpiteillä sekä aikatauluilla voidaan pelastustoiminnan palvelutasossa olevia huomattavia epäkohtia korjata alueittain, vaihe vaiheelta. Suunnitelmassa on toimintavalmiusaikaa parantavien eri toimenpiteiden ja niiden vaikutusten lisäksi huomioitu myös niiden kustannusvaikutukset.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto katsoo, että sen ja pelastuslaitoksen tekemien selvitysten perusteella voidaan todeta, että **Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutasossa on pelastuslain 85 §:n 2 momentin mukaisesti huomattavia epäkohtia.** Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen täytyminen asetettujen riskiruutukohtaisten vähimmäistavoitteiden mukaisesti ei ole riittävä, riskiluokan I kiireellisissä tehtävissä.

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen palvelutaso ei pelastustoiminnan osalta vastaa alueen paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia, kuten pelastuslain 28 §:n

ensimmäinen momentti edellyttää. Pelastuslaitokselle pelastuslain 27 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädettyjä pelastustoiminnan tehtäviä ei ole suunniteltu ja toteutettu siten, että ne on voitu hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet on voitu suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Aluehallintovirasto edellyttää pelastuslain 85 §:n 2 momentin nojalla, että Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimi korjaa pelastustoiminnan palvelutasossaan olevat huomattavat epäkohdat ja saattaa pelastustoimen palvelutasonsa pelastuslain edellyttämälle tasolle. Huomattavat epäkohdat pelastustoiminnan palvelutasossa tulee korjata Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen hyväksymän toimintavalmiusaikojen parantamiseksi laaditun suunnitelman (8.12.2020) ja siinä esitettyjen aikataulujen mukaisesti seuraavasti:

1. Vuoden 2022 loppuun mennessä ensimmäinen yksikkö saavuttaa kiireellisissä pelastustehtävissä Vantaan Myyrmäen alueen riskiluokan I riskiruudut ID 55671, 55672 ja 55673 sekä niiden ympärille muodostuvan yhtenäisalueen (riskiruudut ID 56344, 56346, 56347 ja 55669) riskiluokalle I asetetun 6 minuutin toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti, vähintään 50 %:ssa tehtävistä.
2. Vuoden 2023 loppuun mennessä ensimmäinen yksikkö saavuttaa kiireellisissä pelastustehtävissä Vantaan Hakunilan alueen riskiluokan I riskiruudut ID 56360 ja 56361 sekä niiden ympärille muodostuvan yhtenäisalueen (riskiruudut ID 57034, 57036 ja 57710) riskiluokalle I asetetun 6 minuutin toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti, vähintään 50 %:ssa tehtävistä.
3. Vuoden 2024 loppuun mennessä ensimmäinen yksikkö saavuttaa kiireellisissä pelastustehtävissä Vantaan Tikkurilan alueen riskiluokan I riskiruudut ID 57707, 58382 ja 58383 sekä niiden ympärille muodostuvan yhtenäisalueen (riskiruudut ID57705, 57706, 57707, 57708, 58381 ja 59057) riskiluokalle I asetetun 6 minuutin toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti, vähintään 50 %:ssa tehtävistä.
4. Vuoden 2026 loppuun mennessä ensimmäisen yksikkö saavuttaa kiireellisissä pelastustehtävissä Vantaan Korson alueen riskiluokan I riskiruudut ID 61760 ja 62434, sekä niiden ympärille muodostuvan yhtenäisalueen (riskiruudut ID 61759 ja 62435) riskiluokalle I asetetun 6 minuutin toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti, vähintään 50 %:ssa tehtävistä.
5. Vuoden 2026 loppuun mennessä ensimmäinen yksikkö saavuttaa kiireellisissä pelastustehtävissä riskiluokalle I asetetun 6 minuutin toimintavalmiusaikatavoitteen mukaisesti, vähintään 50 %:ssa tehtävissä, seuraavien kuntien alueilla olevat riskiruudut
 - 5.1 Keski-Vantaan riskiluokan I riskiruudut ID 56353, 57702, 57704, 57028 ja 58376
 - 5.2 Tuusula-Kerava riskiluokan I riskiruudut ID 64457, 64461, 65811, 66485 ja 66486
 - 5.3 Hyvinkään riskiluokan I riskiruudut ID 84023 ja 84024
 - 5.4 Järvenpään riskiluokan I riskiruudut ID 71210, 71211, 71885 ja 71886

Aluehallintovirasto tulee tarkastelemaan kohdissa 1 – 5 asetettujen velvoitteiden toteutumista. Tarkastelu tehdään vuosittain asetetun määräajan päättymistä seuraavan vuoden alussa. Mikäli Keski-Uudenmaan pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutasossa olevia huomattavia epäkohtia ei saada korjattua aluehallintoviraston edellä asettamissa määräajoissa, eikä palvelutasoa saada vastaamaan alueen tarpeita ja onnettomuusuhkia, eikä pelastuslaitokselle pelastuslain 27 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädettyjä pelastustoimintaan kuuluvia tehtäviä kyetä suunnittelemaan ja toteuttamaan siten, että ne on voitu hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet on voitu suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti, voi aluehallintovirasto aluehallintovirastoista annetun lain 20 §:n sekä pelastuslain 85 §:n 2 momentin mukaisesti ja pelastuslain 105 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla (uhkasakko) velvoittaa alueen pelastustoimen saattamaan palvelut pelastuslaissa vaaditulle tasolle.

MUUTOKSEN HAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiassa antaa tarvittaessa pelastusylitarkastaja Markku Kirvesniemi: markku.kirvesniemi@avi.fi, puh 0295 016 088.

Johtaja Tommi Laurinen

Pelastusylitarkastaja Markku Kirvesniemi

LIITE Valitusosoite

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätöksensaaja

Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimi (saantitodistuksella)

Suoritemaksu

Maksuton päätös

Tiedoksi

Sisäministeriö/pelastusosasto
Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueet

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
Postiosoite: PL 1,13035 AVI

puh. 029 501 600
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Wähjärvenkatu 6

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

Tämä asiakirja ESAVI/29014/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/29014/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Laurinen Tommi 21.04.2021 13:22

Esittelijä Kirvesniemi Markku 21.04.2021 09:16